

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben kassza-hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hó 15-én
Hunyay utáni napok kivételével.Szakszerűség és kiadóhivatali
Nagyvárad, Apáca-utca 3.Asszonyokhoz kassza-hozva
vagy megvásárolás nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 fillér.

NAGYVÁRAD, január 28.

Kivándorlás és visszavándorlás.

Irta: Dr Farkas Pál.

Ugy a kivándorlás, mint a visszavándorlás kérdésének tárgyalásánál izolálni kell magunkat mindazoktól a véleményektől és általános szölamoktól, amelyeket állandóan hallunk.

Míg a kivándorlás megítélésénél rendszeresen indokolatlan pesszimizmus érvényesül, a mostani visszavándorlást egy éppen annyira indokolatlan optimizmussal itélik meg. A valóság az, hogy a kivándorlók nagy része olyan kevésbé hazafiatal és hazátlan nemzetközi, mint amilyen kevésbé letört, bűnbánó és lerongyolódott alakok a most hazatérők. Az amerikai kivándorlás a múlt század utolsó évtizedeiben, a közlekedési eszközök nagy átalakulása folytán, teljesen elveszti régi természetét. Amerika most az olasz, osztrák, a magyar munkakereső szemében mint kedvező munkapiac jelentkezik, amelyen aránytalanul nagyobb munkabérek tud elérni, anélkül, hogy önfentartási költségei nagyobbak volnának. Ehhez képest Amerika az egyedüli hely, ahol néhány év alatt egy oly összeget takaríthat, amelylyel idehaza vagy gaz-

daságát rendbehozhatja, vagy gazdaságot alapíthat. Szem előtt kell tartanunk, hogy a magyar kivándorlók kilenczederésze földmunkás vagy kiscgazda, akik a hazaküldött pénzt előbb tehermentesítésre, később ingatlanvételre fordítják. Tudjuk, hogy 1907-ben 300 és 400 millió korona között küldtek haza. Legutóbb két megye, Zólyom és Szepes vette fel körjegyzőnkint az amerikai pénz hováfordítását. Az adatok itt vannak és megerősítik az előbbi képet. Zólyom megyében a kivándorlás újabb keletű, mint Szepesben. Ehhez képest Zólyomban harminchét válasz közül harmincegy azt mondja, hogy a pénzt tehermentesítésre fordítják. Szepesben szintén harminchét válasz között huszonkettő ingatlanvételről számol be. Ez már nem lehet véletlen, hanem világosan mutatja a kivándorlás következményeinek egymásutánját.

Ami a visszavándorlást illeti, megbízható statisztikai adataink alig vannak. A közigazgatási tisztviselők személyes impressziója az, hogy a kivándorlók igen nagy része nem marad tovább két-három évnél. Megerősíti ezt a feljegyzést a clevelandi »Szabadság« most megjelent naptára, amely panaszkodik, hogy az amerikai magyarok csak gyárakban és bányákban dolgoznak, a földet egészen figyelmen kívül hagyják és nem telepéd-

nek le állandóan, sőt még a mi igen hiányos statisztikai adataink is azokra a megyékre, amelyekben a kivándorlás nem újabb keletű, az átlagnál jóval magasabb visszavándorlási arányszámokat adnak.

Ami azonban a most folyó visszavándorlást illeti, annak különös jelentőséget tulajdonítani nem szabad, dacára az utolsó hónapoknak az amerikai kivándorlás egy általánosságban, mint hazánkat illetőleg különösen az 1907-ik évben emelkedett. Amerikai hivatalos adatok szerint 1907-ben 163.521 harmadosztályú utassal volt több, mint az 1906-ik évben. Igaz, hogy a visszavándorlás 204.006 emberrel haladja meg az 1906-ik számát. Ugyanezen adatok szerint magyar kivándorló lett volna körülbelül 200.000, amely számból New-Yorkra esik 176.230, a többi megoszlik Boston, Baltimore, Sarleson, New-Orleans, Manilla és Argentína között. Magyar visszavándorló lett volna 55—60.000. E magas számnak három oka van. Először a rendes visszavándorlás, amely az előző évek kivándorlási arányszámainak megfelelőleg emelkedik. Másodsorban oka a nagy amerikai gazdasági válság. November 1-től december 14-ig 97 amerikai nagy ipartelep szüntette be az üzemét és összesen 128.085 munkást bocsátott el. Ez a nagy üzemredukáció összefüg-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy szabadgondolkodó és a család.

Meglehetősen furcsa kis történetről suttognak most az emberek a városban szerzetést. Az eset szereplői két kis gyermek, egy leendő gyermek, a feleség és a férj, mint olyan és mint szabadgondolkodó.

A történetecske fejezetei a következők:

I.

Forró augusztusi napfény verődött vissza a Körözs sebes vizéről, mely szinte gőzölni látszott. Epedve várta mindenképpen a hűvös estét, a csöndes alkonyatot. Pár óra alatt félhomály uralkodott a város felett s ez a mi családunk lakásán nem szürke forró félhomály volt, hanem rózsás és édes, a szerelem napjának csábos alkonya.

A férj előbb unottan bámult a lemenő napba, később felesége vona magára figyelmét. Az asszony ugyanis nem volt mellette, hanem egyik szobában a gyermeket tanította imádkozni. Ezen felháborodott a férj, mert hisz ő szabadon gondolkodik.

— Asszony, már megint bosszantasz. Hát nem tudod, hogy én a férj vagyok és a gyermekeknek apja, szabadon gondolkodom és a páholynak vagyok a tagja? Tudod, ugy-e? És mégis tanítod a gyermekeket imádkozni. Kibez imádkozik? Ne félj senkitől, csak én bennem bízzál. Én szabadgondolkodó vagyok és rólatok is én gondoskodom. Meg ne próbáld többet a gyermeket imára tanítani. Kérni csak tőlem szabad s ha majd én nem tudok adni, majd ad a páholy.

Az asszony fél és könnyes szemekkel teki-
 küdt le. A férj meg szabadon gondolkodni,
 mert éppen első volt s ilyenkor lehet a leg-
 jobban gondolkodni szabadon. Hazafelé meg
 éppen hajnalban jó menni, akkor szép a nap-
 kelet és ilyenkor meg még jobb szabadon gon-
 dolkodni. Kevesen látják, ha az ember gondol-
 lataiba elmerülve, hol az egyik, hol a másik
 utca részt támogatja szabadon gondolkodva.

De reggel jaj, a szabadon gondolkodó alszik
 s a szegény asszony hiába mondja a hitelezők-
 nek, hogy az ő férje most ugyan alszik, de
 szabadon gondolkodó.

II.

Élénken nyüzsg az egyik budapesti ut. A
 sok ember csak úgy tolong. Csupa élet, csupa
 munka az egész fővárosi ut. És ebben a nem
 éppen idyllikus helyen egy pár, a szabadgon-
 dolkodó férfi és egy nő szerelmes suttogással
 lépkednek végig. Hisz itt nem zavarja őket
 senki. Nagyvárad az egy olyan szemtelen fészek,
 hogy ott ismer mindenki mindenkit. Pest? Pest
 az egészen más. Itt egy olyan internacionális
 területen érezték magukat a szabadgondolkodó
 és az egyik barátjának felesége, ki szintén Nagy-
 váradról rándult fel, hogy azt gondolták, — ter-
 mézetesen szabadon, — hogy ide nem juthat
 el áruló szempár.

És amint suttogva, szerelmesen és szaba-
 don lépkednek egymás mellett, egyszerre egy
 nő lép eléjük. Ez a nő természetesen a szabad-
 gondolkodó felesége volt. A férj most az egy-
 szer elfelejtett szabadon gondolkodni és min-
 dent csinált, csak nem gondolkodott. A hely-
 zet meglehetősen komoly és egyszersmind —

ha úgy vesszük — komikus is. Am az asszony
 uriaszony és nem rendezett ott egy fővárosi
 scénát, csak megfordult és hazajött felvilágosít-
 ván éhez gyermekkeit, hogy most éhezni kell
 egy jó gyermeknek, mert az apa szabadon gon-
 dolkodik.

III.

Két cigaretta füstje kóvályog a szoba leve-
 gőjében, a füstöt két beszélgető férfi keresztgöti.
 A szomszédos szobában egy nő hallgatózik az
 ajtónál. Az egyik férfi a szabadon gondolkodó
 férj, a másik a barátja s a hallgató nő ennek
 felesége.

— Kedves barátom, fontos kérésem van
 hozzád.

— No no, csak ki ye!

— Eh, mit kendőzsem a dolgot, szeretem
 a feleségedet.

— Nekem mondd? Hát azt hiszed, nem
 tudom? És engedd meg, hogy csodálkozzam
 a te szerelmed felett, mert én nem szeretem a
 feleségedet.

— Helyes. Tehát arra kérlek, add nekem
 a feleséged kezét.

— Kérlek szépen, ezer örömmel, csak vi-
 gyed... Drága barátom, úgy szeretnék a
 keblemre ölelni, hogy megszabadítottál tőle.

A szomszédos szoba ajtaja feltárol s az
 asszony örömmel borul a férje előtt a leendő
 férje nyakába.

És esalatt odahaza a szabadgondolkodó
 férjnek felesége és gyermekeitől lefoglalják a
 házbér fejében a butort.

Dehát baj az, mikor nemcsak a gondolat,
 hanem az érzés is szabad?

gésben áll a visszavándorlás harmadik okával, a jövő évi elnökválasztással, a mely Amerika egész politikai és gazdasági életét annyira leköti, hogy minden más kérdés teljesen háttérbe szorul.

Uj államtitkár a belügyminisztériumban. Függetlenségi képviselők között elterjedt hírek szerint a kormány még az általános választói jogról szóló törvényjavaslat be-terjesztése előtt, amit március végére várnak, befogja tölteni a belügyminiszterium második államtitkári állását. Az új államtitkár a függetlenségi párt tagjai közül nevezik ki s arra Hoitsy Pál, Bizony Akos és Holló Lajos nevet emlegetik a legsűrűbben, de álhírek szerint sok sánsza van egy egészen fiatal képviselőnek is, aki egy erdélyi várost képvisel és Andrassy Gyula bizalmas emberei közé tartozik.

A magyar delegáció. A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság külügyi albizottsága tegnap délelőtt 10 órakor gróf Zichy Tivadar elnöklésével folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. Az első szónok Nagy Ferenc volt, aki kijelenti, hogy a külügyminiszter exposéja rá jó benyomást tett. A külügyminiszter jó örökség gyanánt átvette elődjétől a hármasszövetséget, rossz örökség gyanánt a macedon kérdést. A hármasszövetség megerősítésében a magyarság teljes lélekkel támogatja a külügyminisztert és örül annak, hogy a különben soha ki nem zárható érdekellentétekből származó félreértések eloszlásával sikerült ezt a viszonyt bensőbbé tennie. Attérve a macedon kérdésre, kijelenti, hogy eddigi egész intervenciónk igen kevés gyümölcsöt hozott. Szól ezután a Balkánon a vasuti politika tekintetében fennálló keresztesi törekvésekről, majd behatóan fejtegeti a konzuláris intézmény fejlesztését. Végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

Holló Lajos: Külügyi vezetésünk általános megnyugvást kelt, de ha a magyar államiség érdekét alkalmazzuk a külügyi vezetésre és a diplomáciai szervezetre, akkor lényeges kifogásai vannak ellene. A mi a Balkán államokban való szerepünket illeti, a jövőendő irányra nézve egy véleményben van azzal, amit a külügyminiszter elmondott. Követeli a külügyekben a teljes javítást.

Lehet-e Csernoch képviselő? Több lap foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy miután Csernoch János püspökké nevezetett ki, megtarthatja-e képviselői mandátumát? Nem nehéz a törvényekből megállapítani, hogy igenis megtarthatja. Mint csanádi püspök tagja a főrendiháznak s oda királyi meghívót is fog kapni, azonban mivel senki sem lehet egyszerre mindkét háznak tagja, Csernoch kifogja jelenteni, hogy nem főrendiházi tagságát tartja meg és ez a tagság szünetelni fog addig, míg Csernoch mandátuma tart. Precedenseket is keresnek, de ez a törvény világos szavai mellett fölösleges.

Különben ha kell precedens, ilyen közel lehet találni: Drohobeczký Gyula kőrösi megyés püspök is tagja a képviselőháznak. Az tökéletesen mindegy, hogy Drohobeczkýt a zágrábi tartománygyűlés választotta képviselővé, ő épp olyan elbírálás alá esik, mintha nagyváradi képviselő lenne. Mint kőrösi püspök, tagja lenne a főrendiháznak, de mivel képviselővé választották meg, főrendiházi tagsága szünetel neki is addig, míg mandátuma tart. Ez lesz az eset Csernoch püspökkel is.

A választási reform és Erdély. A választási reform előkészítő munkálatai közt a belügyi kormányzatnak sok gondot okoz a kérdés, hogyan csinálja meg az általános választói jogot úgy, hogy Erdély követküldési joga ne bővüljön ki, ami a nemzetiségi képviselők szaporodásának veszedelmét jelenti. Több tanácskozás folyt már ebben az irányban s az egyik függetlenségi párti képviselő figyelmeztette arra a belügyminisztert, hogy Erdélyben itt-ott most is megvan a közvetett választási rendszer, amely-nél száz választó egy képviselőválasztót küld ki. Fölvette itt az ideát, vajjon valamiképpen ezt a jogmegszorítást nem lehetne-e átvinni az általános választói jog keretei közé is. Az ötlet ellen Széll Kálmán tiltakozott a legenergiusabban:

— Ez képtelenség — mondta. — Általános választói jogot nem lehet megszüktő intézkedések fentartásával alkotni. Hanem keresni kell módot, hogy a nemzeti érdekek veszélyeztetése nélkül kapjon Erdély választói reformot.

Mondják, hogy a kérdést úgy oldják meg, hogy a választókerületek beosztásánál számos erdélyi határkerületet szomszédos magyar kerületekbe olvasztanak annyira, hogy a jövőben Erdélynek kevesebb képviselője lesz, mint eddig volt.

A nagyváradi szabadiskola.

A Biharvármegyei Népművelési Egyesület szabadiskolája működésének második hónapját fejezte be e hó 26 án.

Kilenc vasárnapon át három ismeretkörrel készült el, még pedig az embertani és egészségügyi, az irodalmi és a fizikai ismeretkörökkel.

Az embertani és egészségügyi előadásokkal azt a célt akarta elérni, hogy a hallgatóságot hozzásegítse az önmaga megismeréséhez, hogy teste szerkezetének ismereteibe bevezesse és fenntartásának szabályait vele minél alaposabban közölje.

Az eddigi előadásokon szóba kerültek: az emberi test szerkezete, a beteg test, a tüdővész, az alkohol káros hatása, a fogak ápolása és gyógyítása, a munkával járó ártalmak elleni védekezés, a tisztálkodás, a nemi betegségek kárai és a fertőző betegségek.

Hála és elismerés illeti meg a helybeli orvosi kart, amelynek egyes tagjai a legnagyobb készséggel és szaktudással vállalkoztak előadások tartására. Hála és elismerés illeti meg azt tagját is, aki mint minden iskola ügyének tette kész barátja, szívesen elvállalta az előadók föl-

kérésének a munkáját és az iskola vezetését tettel, tanácsal folyton támogatta.

Az embertani és egészségügyi előadások a szabadiskola jelenlegi ciklusában véget is értek; de az ősszel megnyíló ciklusban folytatódni fognak.

Az irodalmi előadásokkal, amelyeknek száma öt volt, az volt a szabadiskola célja, hogy a hallgatósággal megismertesse azokat a nagy költőinket, akik a népies nemzeti irány művelői voltak s a kik a népet bevitték a költészetbe, hogy uralkodják a politikában is. Az előadások nem annyira irodalomtörténeti célt tűztek ki, mint inkább magát a költőt s műveit akarták bemutatni a hallgatóságnak.

A fizikai előadások január havát foglalták le. Az előadó kiindulva a tényekből, a természeti világ jelentőségeiből, amelyeket érdekes kísérletekkel be is mutatott, megmagyarázta a jelenségek okait. Az előadások a villamossági tümeményekkel foglalkoztak legszélesebben.

Január havában kezdődött meg a szabadiskola három hónapos szaktanfolyama a kereskedelmi számtan és könyvvitel köréből iparosok és kereskedők részére. Semmi sem bizonyítja jobban e tanfolyam életvalóságát és a közszükség pótló voltát, mint az a körülmény, hogy 116 hallgató jelentkezett fölvételre. Bár az elnökség csak egy tanfolyamra készült, mégis megnyitotta a párhuzamos tanfolyamot, még pedig akkép, hogy külön osztotta be az iparosokat, külön a kereskedőket. A tanfolyami előadásokon a részvétel örvendetesen élénk és kitartó.

Előadóként szerepelnek Kerekes Manó és Molnár Béla tanárok a könyvvitelre, Pálosy Ferenc tanár a kereskedelmi számtanra. Az előadások kedden este fél 9-től fél 11-ig, vasárnap délután 3-tól 5-ig tartatnak. Teljesen ingyenesek. Hallgatók még egyre jelentkeznek, de az elnökség az eredmény biztosítása végett hallgatókat utólagosan nem vesz föl.

A tanfolyam befejezésével az elnökség vizsgálatot tart, amelyet azonban csak azok a hallgatók tesznek le, akik önként jelentkeznek, s akik igazolni akarják, hogy a keresk. számtanban és egyszerű könyvvitelben kellő jártaságra tettek szert.

Az őszi kurzusban a kettős könyvvitel tanítása fog sorra kerülni . . .

Örömmel jegyezzük fel, hogy a helybeli kereskedelmi iparkamara 150 koronát juttatott az elnökséghez a tanfolyam céljaira.

Sajnos azonban az analfabéták tanítására irányuló törekvés nem vezetett sikerre, amennyiben jelentkezők hiányában a tanfolyam nem nyílt meg.

A február havi előadások a földrajz köréből fognak tartatni. Az előadó dr. Tóth Mihály főreáliskolai tanár 5 előadáson át vetített képekkel kapcsolatban ismertetni fogja Magyarország földrajzát, de kikerül az ország lakosságának nemzetiség szerinti alakulására, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi viszonyaira és történetére.

Az előadás igen érdekesnek és rendkívül tanulságosnak ígérkezik.

Sirolin

Ennél az érvényes és a tesztelt, megmutatja a köhögést, vándorot, éjjeli izmórt.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlja.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Előadó orvosai rendelkeznek a gyógyszerészeti tudással. — Az érvényes és a tesztelt.

Kivándorlási ügynök Nagyváradon.

Nagyváradon a véletlenség is a hatóság szolgálatába szegődött, hogy a kivándorlási ügynökök üzemeltetése megakadályozzák.

A múlt év november havában ugyanis a Széchenyi-téren *Smokovszky* színházi zenész egy tárcát talált, melyben több magánlevél egy névsor s a hamburgi *Sarlack* és társa cégnek reklamáij voltak. A levelek között egyben a hamburgi cég felszólítja a tárcá tulajdonosát, hogy részére kivándorlókat küldjön s minden kivándorló után 10 koronát fog fizetni.

A tárcát, mely szintén a cég reklámpromódájából került ki *Smokovszky* felvitte a rendőrségre, hol a tárcá tulajdonosát felhívták a jelentkezésre. A tárcá tulajdonosa azonban nem jelentkezett, mire azt a rendőrség a királyi ügyészségnek adta ki. A királyi ügyészség a tárcából az iratok közt lévő olyan dolgokat, melyek alkalmasak a kivándorlásra való csábításra, elkobozta s a tárcát a rendőrségnek visszaadta.

Tegnap végre jelentkezett a tárcá tulajdonosa *Mendelényi Béla* rendőrségi fogalmazónál és a tárcát, valamint az okmányokat kérte vissza. *Mendelényi* felhasználva az alkalmat kikérdezte a jelentkezőt, aki elmondotta, hogy *Erdei Sándornak* hívják s két évig volt kint Amerikában, különben Almosdi illetőségű. Jelenlegi lakására és foglalkozására vonatkozólag előadta, hogy Nagyváradon lakik már Amerikából való hazatérése óta. Foglalkozása nincs. *Mendelényi Béla* fogalmazó, aki a törvény teljes szigorával üldözi a kivándorlási vigéceket, kihágási tényét látott fennforogni, ezért *Erdei* egyenesen a kihágási ügyosztályhoz vitte le s ott a kérdéses tárcát is átadta.

A kihágási ügyosztálynál *Zilahy* fogalmazó vette fel az ügyet és a tegnapi nap folyamán meg is tartotta a tárgyalást. Ennek során *Erdei* tagadja azt, mintha ő tényleg csábított volna valakit a kivándorlásra.

A céggel való összeköttetést sem akarja elismerni. A tárcá származására vonatkozólag azt adja elő, hogy azt ő kapta. Hamburgban, mikor Amerikából jövet a hajóról leszállott. Allitása szerint a kikötőben ezerszámra osztogatják az ilyen tárcákat és akkor kapta a kérdéses levelet is. A tárcában talált névsorra pedig azt adta elő kihallgatása alkalmával, hogy azok nagyjából rokonai neki. Ezek között többet sorol fel sógorainak, unokatestvérének. Azokra pedig, kiket már nem tudott a rokonság köpenye alá vonni, mindre ráfogta, hogy ismerősei s ezeknek Amerikából hoz üdvözlöt.

A kihágási ügyosztálynak el kell fogadni *Erdei* vallomását, melynek alapján ő fel is volna menthető, azonban a rendőrség nem fog egyoldalul eljárni s megindítja a vizsgálatot annak kiderítésére is, hogy a talált névsorkan feljegyzett egyének milyen összeköttetésben voltak. Ha a felsoroltakat tényleg *Erdei* csábította kivándorlásra, úgy a legszigorubb büntetést fogja az ügynökre kiszabni a rendőrség.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** *Mártonfy Márton* m. kir. iparoktatási főigazgató Nagyváradra érkezett. Jövetelének célja az, hogy jelen legyen a Nagyváradon létesítendő inas-otthon ügyében ma, szerdán, január hó 29-én délután 5 óra-

kor a városház nagytermében tartandó értekezleten, amelyet *Glacé Antal* főispán hitt össze.

* **Giesswein Sándor Nagyváradon.** Nagy érdeklődéssel várja Nagyvárad egész művelt közönsége dr. *Giesswein Sándor*, a kiváló szónok és nagy tudományu szociológus nagyváradai szereplését. *Giesswein* a Katholikus Kör február 2-iki matinéján fog tudvalevőleg előadást tartani társadalmi kötelességeinkről. A matiné műsorán szerepelnek még kivül *Peiser Sárika* és *Popity János* s előreláthatólag ez a matiné a legszebben sikerültek közé fog tartozni. A rendezőség szétküldte a meghívókat, aki tévedésből meghívót nem kapott volna s arra igényt tart, szíveskedjék dr. *Imrik Gusztáv* ügyvédhez fordulni.

* **Kinevezés.** A nagyváradai ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe *Sauhevič Sándor* végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **A szinügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága januári közgyűlésén újjáalakította a szinügyi bizottságot. A tagok ugyan egy kivételével a régiék, mert csak dr. *Gyémánt Jenő* maradt ki s helyette a közgyűlés *Szokolay Tamást* választotta be a szinügyi bizottságba. Ma, szerdán, január 28-án délután 4 órakor tartja első ülését, amelyen megalakul. Elnökké újból dr. *Hoványi Gézá*t választja meg, aki már évek hosszú sora óta oly odaadó buzgalommal működik a szinügyi bizottság élén s ügyszeretettel, általános bizalomtól környezve munkálkodik Nagyvárad szinügyének fejlesztésén.

* **A miniszter és az árvizek.** A földmivelésügyi miniszter nagyfontosságú körrendeletet bocsájtott ki minden vármegye és város törvényhatóságához. A rendelet a bekövetkező olvadásra szóló intézkedések iránt ad utasítást. A miniszter ugyanis elrendeli, hogy minden érdekelt törvényhatóság már most készítse el tervezetét azoknak a munkálatoknak, melyeket az esetleg bekövetkezendő áradás megkiván. Egyszermind értesíti a miniszter a törvényhatóságokat, hogy a védmunkálatoknál minden eszköz, mely a kormány fenntartása alá tartozik rendelkezésére fog állani annak idején. Így a posta és vasút minden esetben, elsősorban, továbbá a csendőrség, valamint a katonaság is. A kormány által nyújtott segély felett mindig az illető munkálatvezető közeg fog rendelkezni.

* **Eljegyzés Frigyes főherceg családjában.** Tátralomnicéről jelentik, Frigyes főherceg családjában vasárnap este a legszükebb házi körben ülték meg ott *Henriette* főhercegnőnek *Hohenlohe* Gotfried herceggel való eljegyzést s publikálása a Palacel-Hotel külön termében tartott vacsorán történt, amelyen a jegye-eken kivül Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő, Albrecht főherceg, Gabriella főhercegnő, az Ifjabb Izabella főhercegnő, Alice főhercegnő, Wimpfen Lilly grófnő, Izabella főhercegnő főudvarmestere, Zamoiska Lola grófnő, Ludwigsdorff Mária bárónő, gróf Pálffy János udvarmester és báró Prónai Gyula vettek részt. Az eljegyzéshez a király engedelmét a tegnapi hivatalos lap közölte.

* **Egy makoos képviselőtestület.** Biharvármegye törvényhatósága, valamint az érmihályfalvai járás főszolgabirája már régebben elrendelték *Ottomány* község képviselőtestü-

lének, hogy a jelenlegi ósdi községházát, mely semmiféle tekintetben sem felel meg a kívánalmaknak, megfelelő új községházával helyettesítsék. A képviselőtestület dacára a két rendeletnek még mindég nem fogantatosította azt, sőt a legutóbb tartott közgyűlésén határozottan kimondotta, hogy úgy a megye, mint a főszolgabíró rendeleteit nem fogja teljesíteni, hanem a jegyző lakását alakítja át irodának s a jegyzőnek épít egy másik lakást. A képviselőtestület eme határozatát a főszolgabíró most oly jelentés kapcsán terjesztette be az alispánhoz, hogy mivel az engedetlenség látszata forog fenn, a képviselőtestület szigorú intézkedés alapján köteleztessék felettes hatóságának rendeleteit fogantatosítani.

* **A Széchenyi-Vanderbilt-nász.** Tegnapelőtt volt Vanderbilt Gladisz és Széchenyi László gróf esküvője. Oriási tömeg verődött össze a Vanderbilt-palota előtt, hol 190 rendőr tartotta fenn a rendet. 12 óra után jelentek meg a vendégek, köztük Hegenmüller báró osztrák-magyar nagykövet, Brigh angol nagykövet, Eszterházy Pál herceg és az amerikai plutokrácia számos tagja, kiket a menyasszony anyja fogadott a gyönyörű szalonban, közben egy 65 tagból álló zenekar klasszikus zenedarabokat játszott. Fél egy órakor jelent meg a vőlegény, kit Sigai Antal gróf vezetett és Vanderbilt Gladisz, ki legidősebb bátyjának, Vanderbilt Korneliusznak karján lépett a terembe. Mindketten hevenyészett oltár elé léptek és 15 perc múlva már véget is ért az esketési szertartás. Az esküvőre a pápa kábeltáviratban küldte áldását. A lakodalmi ebéd következett az esküvő után, melyet 35 asztalnál fogyasztottak el. — Délután 3 órakor a fiatal pár azelőtt a komoly probléma előtt állott, hogy a kíváncsi tömegtől való háborítás elkerülése végett szökve jusson a vasuti állomásra. A menyasszony egyik testvére, Vanderbilt Alfréd ez alkalommal kitűnő taktikusnak bizonyult, egyfajsmertes automobil állított a palota egyik kapuja elé s mialatt tömeg azt leste, hogy a fiatal pár ebbe az automobilba fog szállani, az alatt az egy másik kapun észrevétlenül illant el. A fiatal Széchenyi-pár a lakodalmi ebéd után New-yorkba, Széchenyi Lászlóné grófnő születési helyére utazott s a legnagyobb visszavonultságban február 4-ig ott maradt.

* **Az alkoholelleses szövetség működése.** Az alkoholizmus rettenetes pusztításának megakadályozására alakult az antialkoholista szövetség. Eddigélé kitejtett működése határozottan nagy tért hódított s a kezdet nehézségein félig már tullestek, azonban folyton merülnek fel kisebb-nagyobb akadályok, melyek anyagi áldozatokkal küzdhetik le s anyagi áldozatok meghozatalához pedig nincs elegendő pénze a szövetségnek. Legújában Biharvármegyében a románok között indítandó antialkoholista mozgalomra az alispán támogatását kérték fel és pedig arra, hogy a szövetség román nyelvű plakátjait díjtalanul küldje szét az illető főszolgabíróknak.

* **Sorozásra kötelezettek figyelmébe.** A véderő törvényre vonatkozó utasítás I. b. 30. §-a értelmében közhírré teszem, hogy az 1908. évi ujoncozáshoz szükséges összeírású lajstromok az alulírott naptól számítandó 8 egymást követő napon át hivatali helyiségben (városi székház II. e. 30. sz. a.) közszemlére kitétetnek s ezen idő alatt bárki által megtekinthetők és a netáni kihagyás vagy téves bejegyzés, vagy a szolgálati kötelezettség tekintetében megengedett valamely kedvezmény

iránti folyamodványok ellen támasztandó kifogások, vagy észrevételek elfogadtatnak. Kihirdetve egyszersmint, hogy az 1887. évi nagyváradai születési és nagyváradai illetőségű I. k. o. hadkötelesek részéről a sorshuzás 1. évi február 9-ik napján reggeli fél 9 órakor a városi tüzoltó laktanya sorozó termében fog megtartatni, melyen az érdekeltek megjelenni kötelesek. Nagyvárad, 1908. évi január hó 25-én *Darvassy* Lajos, katonai tanácsnok.

* **Grasszál az influenza.** Említettük, hogy a mostani abnormis időjárás miatt rengeteg a beteg Nagyváradon. Különösen az influenza uralkodik s mind nagyobb mérveket ölt. A városházán szintén több tisztviselőt levett a lábáról a könnyen veszedelmessé válható muszka-betegség. Így a többek között influenzába szenvednek *Tóth Márton* t. ügyész, dr *Istvánffy István* tb tanácsnok, *Lakos Lajos* levéltárnok és *Szántó Lajos* közgyám.

* **Gyermekek a moziba.** Az Uránia mozgófénykép-színházban napok óta mozgalmas az élet. Az iskolás gyermekeknek mutatják be Jézus életét, gyönyörű képekben. Tegnap délután különösen sokan nézték meg az előadást. A zárdákból ezernél több leányka nézte meg, a tanító nővérek felügyelete alatt a remek képeket, amelyek elragadó látással voltak a kedves gyermekek szívére és lelkére. Az esti előadásoknál pompás műsort mutat be napoként az Uránia.

* **Ellopott ereklyék.** Tavaly október havában betörők gazdálkodtak Budapesten *Zámory Mária* alapítványi hölgy Baross-utcai lakásán, ahonnan több értékes történetű becsü ereklyét és ékszert loptak el. A többek között ellopták *Széchenyi István* grófnak, a legnagyobb magyarnak azt az aranyóráját, amelyet még életében *Beöthy Odönnék* ajándékozott. Az óra lapjára a következő felírás van vésvé: >Beöthy Odönnék — *Széchenyi Istvántól*.< Ezenkívül ellopták azt az arany karkötőt is, melyet *Biharmegye* közönsége ajándékozott *Beöthy Odön* özvegyének. A kötőre e szavak vannak vésvé: *Beöthy Odön* megmenekült 1849. évben, meghalt *Hamburgban*, 1854-ben. Az elloptott értéktárgyak között van az a két antik kristály üveg, melyet *Deák Ferenc* ajándékozott *Zámory Mária* néni, aki keresztleánya volt. A vizsgálat kiderítette, hogy a betörők a lopott holmit *Kohn Armin* Wesselényi-utcai ötvösnek adták el, ekit le is tartóztatták. A letartóztatás azonban már későn történt, mert az orgazda az ereklyéken már régen tuladott. A budapesti törvényszék most a hírlapok útján hívja fel a közönséget, hogy aki ezeket az ékszereket jóhiszeműleg megvette a nyílt üzlettel bíró ékszerésztől, az a büntető törvényszéken: *Markó-utca 27. III. emelet 31. ajtószám* alatt jelentkezzék, a károsult részéről jutalomban részesül.

* **Fakereskedők figyelmébe.** Vanszerencsén az érdekeltek tudomására adni, hogy a Győr—Sopron—Ebenfurti vasút igazgatósága, különböző méretű tölgyfa deszkát, tölgyfa hidgerendák, ezenkívül 63.548 m³. tölgyvaggonta, végül pedig 99.433 m³. lucfenyőpadló, 103.125 m³. lucfenyő deszka és lucfenyő gerenda szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázat közelebbi feltételei a kamarai irodában a hivatalos órákban délelőtt 8, délután 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1908. január hó 28. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: *Husella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr *Sarkadi Lajos* titkár.

* **Öngyilkosság.** Tragikus esetet jelentettek tegnap Budapestről, melynek részletei csak most derülnek ki mind jobban. *Papp Elek* és *Stefán Margit* különváltak tizenkét évi

együttlét után. Az asszony magával vitte a kis fiát, ez volt üdvössége, boldogsága, nyugalma; a férfit minden igyekezete odairányult, hogy a gyermeket elvegye tőle. A gyermekkel mindent. Mert ez másként nem ment, figyeltette az asszonyt. Háttha az erkölcselenséget rátudja bizonyítani. Tegnapelőtt az asszony 11 órakor elment a piaristák igazgatójához, hogy gyermeke sorsáról tanácskozzék. A férj, két tanu megleszték. Az asszony megtudta, hogy a férj tanukkal lesi. Az igazgató magára hagyta a kétségbeesett asszonyt, igyekezett a férjét eltávolítani. Ez nem sikerült. Az asszony három óra hosszat rettenetes kínokat szenvedett, aztán az igazgató íróasztalán megpillantott egy revolvert. Leült az íróasztal mellé, levelet írt, aztán agyonlőtte magát: A levélben ezeket írja: >Gyermekeimnek az intézetből való kivételét jöttem bejelenteni a mai délelőttön, de elmenni már nem tudtam, nem mertem, mert volt férjem leskelődött. Mivel nem tudom túlélni a szegényt, melyet férjem tervezett, inkább megvágok az élettől. Az igazgató urral csak hivatalos dolgom volt. Isten engem úgy segítjen! Isten veled, drága fiam.< *Stefán Margit*.

* **Uj természetű házi gyógymód.** *Rytko Viktor*, híres budapesti specialista, aki 36 magyarországi városban előadást tartott a rheuma, csusz, köszvény, astma, dagadt láb, stb. meghűléstől eredő betegségeknek házilag való gyógyításáról, mely felolvasások és ezek után házilag való gyógykezelése a közönség legnagyobb meglepedését nyerte; felbuzdulva ezen szép sikereken, *Rytko Viktor* a nagyváradai közönség előtt is óhajta bemutatni híres orvosok által melegen ajánlott szabadalmazott találmányát, mellyel bárki a legrövidebb idő alatt képes fönntemlített betegségek akármelyikét, házilag ezen szabadalommal, gyökeresen meggyógyítani. *Ritko Viktor* találmányának bevezetése végett Nagyváradon, csütörtökön, *Pável-utca 3. sz. a.* lakásán bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással és bebizonyítja ezen szabadalmazott készülék eljárásának, amelyen 20 évig taradozott, sikeres voltát. *Rytko Viktor* egy hónapig marad Nagyváradon a közönség óhajára. Egy I-ső osztályu próba sósfürdő 3 korona. II-od osztályu 2 korona Nyitva d. e. 8—12-ig férfiak, d. u. 2—7-ig nők és 7—10-ig ismét férfiak részére. Csütörtökig a Zöldfa-szállodában található.

* **Elfogott betörő.** A tegnapi számunkban ily címmel közölt hirhez, mivel két laptársunk a tárgyhoz fűzött kommentárokkal az ügyet egészen más színezetben tüntette fel, most a következőket adja ki: A rendőrségi sajtóiroda által folyó hó 27-én a *Waldmann Odön* kárára elkövetett lopás tetteseinek kézrekerítéséről kiadott tudósítást két helybeli lap olyan kommentárokkal kísérte, amelyek a valóságot megsemmisítik s melyekről a kiadott tudósításban egy árva szó sem volt. A tényállás a következő: 1907. december 23-án *Waldmann Odön* lakásába álkulcs segítségével ismeretlen tettesek behatoltak s onnan az említett női aranyórát, 4 drb chinaezüst likörös poharat *Spira* és *Katz* kertucai zálogházában elzalogosította s a tárgyakat *Kelemen* rendőrellenőr a zálogházban már a lopás elkövetése utáni napon megtalálta. A letartóztatott *Kis Gyula* is úgy került kézre, hogy mikor a zálogházban letiltott négy likörös poharat kikarta váltani, *Dienes* rendőrellenőr elfogta, s ettől tudta meg a rendőrség, hogy a tulajdonképeni tettes *Gottesmann Gyula*, aki *Debrecenbe* utazott a lopás elkövetése után. A debreceni rendőrség nem mint a Nagyváradai Napló írja, >besugás,< hanem a nagyváradai rendőrség

távirati megkeresése alapján tartóztatta le *Gottesmann* akinek idekísértetése végett *Kelemen* ellenőrt küldtük *Debrecenbe*. *Gottesmann* itteni kihallgatása alkalmával csupán a *Waldmann Odön* kárára elkövetett lopást ismerte be, de az özv. *Kálmán Szidorné* az *Irgalmasrend* és a *Baich Péter* kárára elkövetett lopásokat nem ismerte be, sem ellene bizonyíték ezekre vonatkozólag beszerezhető nem volt.

* **Polgári takarékszövetkezet közgyűlése.** Ma szerdán d. u. 4 órakor tartja a Polgári takarékpénztár r.-t. évi rendes közgyűlését.

* **Uj műsor az Urániában.** Ma, szerdán ismét teljezn u j műsor van a nagyváradai Uránia mozgófénykép-színházban, amely a délutáni előadásait az iskolák növendékeinek szenteli. Minden délután más-más iskola tanulói látogatják az urániát, amely eddigelé több, 4000 gyermeknek mutatta be a *Jézus élete és halála* című nagyszabású bibliai drámát. Ezek közül a fele szegény szülők gyermeke és díjtalanul nyert bebocsátást az előadásokra. Ez az önzetlenség eléggé dicséri az Uránia vezetőségének áldozatkészségét. Az új műsor bemutatója ma délután 6 órakor veszi kezdetét. Pénztárnyitás 5 órakor.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora

Szerda: Bernát.
Csütörtök: Bátkirálynő (premier).
Péntek: Bátkirálynő.
Szombat: Bátkirálynő.
Vasárnap este: A bor.

Kócián hangverseny elhalasztása.

A mai estére hirdetett *Kócián* hangversenyét közbe jött betegsége miatt pár nappal el kellett halasztania. A most oly általános influenza őt sem kerülte el s orvosi tanácsára néhány napot szobában kell tölteni. A hangverseny előre láthatólag február 11-én vagy 12-ikén lesz megtartva, amikor bizonyára teljes kárpótlást fog nyújtani. Örömmel várják felgyógyulását és hangverseny megtartását. A nagy számban előre megváltott jegyek érvényben maradnak. A még meglevő jegyek *Vidor Manó* könyvkereskedésében válthatók meg.

* **A bérlők figyelmében.** A színház igazgató-ága ezúton kéri a bérlő közönséget, hogy a most esedékessé vált második bérlő részletet mielőbb fizessék le a színházi irodában. Erdélyi Miklós igazgató a bérlők rendelkezésére áll délelőtt 9—12-ig, délután 3—4-ig a színházi irodában.

* **Bátkirálynő.** Csütörtökön kerül bemutatóra a Népszínház emlékezetes sikerű, híres operettje, a *Bátkirálynő*. Rendkívül voltát találóan jellemzi az a körülmény, hogy a színház művészei hetek óta lázasan készülődnek a jelentős premiére. Megmagyarázza a sűrű próbákat az is, hogy dúsabb, finomabb zenéjű operettet, ragyogóbb kiállítású és érdekesebb meseszövevényű darabot a modern irodalom alig termet. Kitagostalan előadást jelez a színház lelkesedése annál is inkább, mert a *Bátkirálynőt* jóformán lehetetlen gyenge előadásban hallani. Annyi a szépsége, tartalma, oly tülbemésző ma már hirneves melódiái.

* **Bernát.** Szerdán ujra színre kerül *Heltai* pompás pesti életképe, a *Bernát*. A fűrdőszezon kifogyhatatlan mókáival, kedves cselszöveveivel, a fiatal ügyvéd és fűrdöző özvegye féltékeny, szerelmes jeleneteivel állandó derűtlenség, vidám hangulat előfutárja. *Heltai* a humor és ötlet valóságos ezermestere. Alakjai pedig igazi jelemek, de nem erős vonásokban, hanem könnyű ujjakkal ecsetelve. A *Bernát* örök típus

maradt s esztendőnk multán is új és újabb tapasztalásokra, új sikerekre tarthat igényt.

TANÜGY.

Allamszámviteltan a jogakadémián. Azon köz- és magántisztviselő urakat, akiknek államszámviteltani képesítő vizsgálatra van szükségük, figyelmeztetem, hogy ezt a tantárgyat a most folyó 1907—1908. tanév II. felében a kir. jogakadémián hallgathatják s a nyereség látogatási bizonyítvány alapján a budapesti államszámviteltani államvizsgálati bizottságnál a vizsgálat letehetése végett jelentkezhetnek. Beiratási tandíj 10 korona. Kelt Nagyváradon, 1908. január 25. Dr. *Bozók* Alajos, kir. tan. igazgató.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A Katolikus Népszövetség alapszabályait a belügy-miniszter jóváhagyta.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Várad-Velencei Katolikus Közbálja a Röhlich-féle vendéglőben.

Február 2. Keresztény Kereskedők és Kereskedelmi alkalmazottak bálja a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 8. Jogászesztély.

Február 9. A Katolikus Legényegylet bálja a Kereskedelmi Csarnokban

Február 15. Tiszti sétahangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 20. Tiszti »Ronacher-estély« a Kereskedelmi Csarnokban.

Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja.

Kereskedő-bál.

A farsang egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik a keresztény kereskedők és kereskedő ifjak bálja, melyet vasárnap este fognak a Kereskedelmi Csarnok összes termében megtartani. A bál védnökségét *Glac* Antal főispán vállalta el s oly nagy az érdeklődés iránta, hogy a bál sikere előre biztosítottnak látszik. Tánc előtt hangverseny lesz a következő műsorral:

1. Prológ. Tartja: Dr. *Krüger* Aladár.
2. Joachim *Raff* lavatina. Előadja: *Benkő* Imre; zongorán kíséri *Lehóczky* József.
3. Szavaltat. Előadja: *Popity* János.
4. Schumann. Merengős. Gordonkán előadja *Kürti* István, az Orsolya-zárda zenetanára; zongorán kíséri *Lehóczky* József.
5. Balesett. Párjelenet előadja: *Szilágyi* Jolánka és *Czika* Béla.
6. Kürti Trió. Előadják hegedűn: *Benkő* Imre; gordonkán *Kürti* István; zongorán *Lehóczky* József.

Jogászesztély. A nagyváradai jogakadémia ifjusága február 8-án tartandó jogászesztélyére most küldte szét meghívóját. A jogászesztély a Zöldfa szálloda nagytermében lesz megtartva s a bevétel tiszta maradványa a létesítendő Mensa Akadémia javára lesz fordítva. Belépti-díj 2 korona. Kapható *Erődi* H. és *Huzella* Gyula üzletében.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartestületi hitelszövetkezet közgyűlése.

A Nagyváradai ipartestületi hitelszövetkezet, mint az orsz. központi hitelszövetkezet tagja tegnapi délután tartotta nyolcadik évi rendes közgyűlést, amely újból igazolta, hogy ez a szövetkezet mily eredményesen tölti be hivatását s a mostani nehéz pénzügyi viszonyok mellett valószínűsíti a kisiparosságra. Az elnöki tisztséget *Bertsey* György vezette. *Kelen* Béla ügyv. igazgató felolvasta az igazgatósági jelentést, mely szerint a tiszta eredmény 5228 kor. 90 fillér, ebből a részvényeseknek 5 százalék osztalék jut. A közgyűlés a jelentést egyhangú helyesléssel, míg a felosztási tervet *Sztarill* Ferenc fel. biz. elnök jelentése alapján hozzájárulással tudomásul vette. A megüresedett 2 igazgatósági tagsági helyre *Rendes* Vilmos és *Czeglédy* Jeáemiás egyhangúlag megválasztották, míg bíráló bizottsága tagokul *Atyin* Péter, *Balogh* Ferenc, *Bumbera* István, *Cziller* Imre, *Dobozó* János, *Diósi* Soma, *Deczky* Sándor, *Fröhlich* József, *Fóris* Mihály, *Goldberger* Lajos, *Gödény* Sándor, *Grünwald* Jenő, *Hödel* János, *Hanzli* József, ifj. *Joó* Ferenc, *Kálmán* Sándor, *Künstler* János, *Király* Zsigmond, *Kurcz* Ignác, *Lebovits* Miksa, *Lénárt* József, *Lendvay* János, *Mandel* Géza, *Madarász* Gyula, *Nagy* József, *Óváry* István, *Piskólti* Albert, *Pethő* Zsigmond, *Sonnenwith* Lipót, *Zimmer* József választották meg.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 28.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12,57
Buza ápr. 1908	— — —	11,91
Rozs ápr.	— — —	11,81
Zab ápr.	— — —	8,51
Tengeri máj. 1908.	— — —	7,32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 28.

Osztrák hitelrészvény	— —	626,25
Magyar hitelrészvény	— —	734,75
Leszámitoló bank	— —	463,—
Rimamurányi	— —	509,25
Osztrák m. államvasuti részv.	— —	644,50
Közuti vasut	— —	528,50
Városi villamos vasut	— —	282,50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. jan. 28.	
Magyar arany járadék 4 száz.	109,25
Magyar koronajáradék 4 száz.	92,—
Magyar koronajáradék	81,25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	92,—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95,—
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	185,—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	140,—
Osztrák járadék papírban	91,57
Osztrák járadék ezüstben	96,50
Osztrák járadék aranyban	113,75
Osztrák korona járadék	29,55
1860. osztr. államsorsjegyek	146,—
Osztrák magyar bankrészvény	1780,—
Magyar hitelbank-részvény	633,50
Osztrák hitelbank-részvény	726,50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693,50
20 frankos (Napoleon) dör.	19,20

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán, 1908. január 29-én szinre kerül:

Bernát.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Dr. Csanádi Bernát, ügyvéd	Tóth Elek
Elvira, neje	E. Kovács Mariska
Özv. Larvalyné	T. Pogány Janka
Stenyiczey, ügyvédjelölt	Tóth J.
Farber, irnok	Losonczy G.
Tunkó Béla	Bereghy S.
Cziczay Panni, kabaret énekesnő	Tábory Frida
Dr. Cserebűly	Bérczi Gyula
Dr. Ákos	Halmay L.
Penteley	Körmendi K.
Tábornok	Vank István
Wolgemuth	Zajonghy
Laura, ápolónő	Rajcsányi
Grófnő	Simon Mariska
Czigányprimás	Csepreghi I.

BELYARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti émelet páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zöldye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 30 fill. II. emeleti zártzárók 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, esütörtökön, január 30-án szinre kerül:

Itt először!

A bálkirályné.

Operette 3 felvonásban.

NYILTTÉR.

Kelemen Béla
könyvkötészete
NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

Regény.

Irra: Daniel András

(Franciaából.)

108

És olyan nagy volt ebben a halálos játékban a kalandor ügyessége, hogy a golyó halálán tékon ütötte Lauriolt, aztán a gummizsinór által ismét visszatért a gyilkos kéz tenyerébe, és mindez mindenesetre kevesebb idő alatt, mint amibe az ilyen tett leírása kerül.

Ezen gyilkolási mód, melyet a kalandor egy nagyon távoli vidéken tanult, a véronást kizárja. Ugy történt azonban, hogy a bőr-tüzlőlyuka, amibe a gummizsinór erőltetve volt, érnékezésbe jött az áldozat testbőrével, kis karcolás támadt, amely, tekintve az ütés erejét, elégséges volt, hogy néhány vereséppel kiserkentsen, melyek véletlenül Almado arcába fröcsögték, anélkül, hogy a kalandor azt ilyen pillanatban megérezte volna.

Midőn Almado meggyőződött arról, hogy Lauriol teljesen mozdulatlan, nem is vett magának fáradságot arra, hogy haláláról meggyőződjék. Először is, mert az ólomgolyó tőme kitűnő kezelője előtt, Lauriol halála a legkevésbé sem volt kétséges. Aztán, mert ha elhibázta volna is művét, azt nemsokára úgy is befejezi. Nem tervezte-e, hogy a testet bedobja a provinci sebes folyású vizek egyikébe, melyeket az idén a legelőnyösebb módon megővesztett? Ideje lesz rá, mert ezen széles, homokos medrű, szeszélyes folyók fölött rendszeren szélesek a viaduktok.

Almado megvizsgálva a vidéket, melyet más alkalomról már jól ismert, észrevette, hogy közelednek az Argenshez, mely az itt levő hegyi patakok között leginkább bir a folyó jellegével. Nem is kívánhatott volna alkalmasabb körülményt. Ezen erőteljes, ügyes férfi számára nem volt lehetetlen vállalat a testet úgy hajtani ki, hogy az, a mellvédbé ütődjek és úgy essen át azon. Ha véletlenül azon innen esne, úgy legalább összezuzná, valószínűleg egészen a felismerhetetlenségig szétroncsolná azt a kerek.

Almadonak volt gondja rá, hogy áldozatainak zsebeit kiürítse, hogy azonosságát nehezebben lehessen megállapítani. Ezzel a gyászos teendővel látta őt Lina elfoglalva, anélkül, hogy kivehetne volna, mi történik. Később azonban nagyon is tisztán látó tanu volt. Ajúlása végett nem láthatta azonban, hogy Almado Lauriol kizárólagját és egyéb holmiját is az Argensbe dobta. Aztán pedig egész csekélység volt neki a vonat menése közben, egyik kocsiból a másikba átszállni. Ajultán találva Linát, azonnal gyanakodott valami kémkedésre. Oh! miné kitűnően sikerül volna minden, ha ennek az ostoba nőnek nem jut eszébe távolléte alatt felébredni! De bármint volna is, visszafektette helyére a leányt, rendbehozta a szakaskocsit és lefeküdt ő maga is, elhatározta, hogy valami rossz álmának fogja betudni, amit Lina esetleg észrevehetett volna, feltéve, hogy ez a kis család lehetséges lesz. Mindenesetre volt azonban annyi ideje, hogy előre láthassa a legrosszabbat és egy elháritthatatlan vád ellen előkészítse védekezését. Mert Lina több mint egy félóra mulva jött csak magához.

Miután Lina elfogadta a nagyon is valószínű magyarázatot, a szerencsétlen leányon erőt vett a re egés és nem is kísérlette meg, hogy összeverődő fogai között egy szót is kiejtsen.

De Almado karjaiban, az ő keblén reszkett és miután ismét visszanyerte beszélő-képességét, szintelen ajkai rebegették:

— Ah! Ez borzasztó! . . . De legalább most már nem bagyhatasz el, most, miután ezt megtetted érettem . . . és én bírom a titkodat.
(Vége köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fa-eladás.

Kis-Ürögdi gazdaságban 200 ürköbméter tölgy-hasítvány

tüzifa

400 ürköbméter gömbölyű vegyes tölgy- és cserfa

eladó.

Értekezhetni Maár Lajos urnál
Kis-Ürögdi.

Eladó bikák.

Doboz község (Békésmegye) 4 darab magyar faj tenyészképes bikája jutányos áron eladó. Értekezhetni lehet az előljáróságnál.

Doboz (Békésm.) 1908. jan. 27.

Előljáróság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok.gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyébhivatalos nyomtatványok,
körlevelek,

levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, g y á s z l a p o k stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Élő virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, bálai vagy bármily alkalomra, szép berlini papirtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban rózsák és kaméliák 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal díszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertész és rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkekből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállítassék. Rendelésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papir-
írószerkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir s írószerekben

legjutányosabb árák mellett.

Pontos kiszolgálás.